

I Siri's fodspor

Siri Tove Anthon, 24. dec. 1889 -18. jun. 1890

*Siri's gravsten, O'ahu Cemetery, Honolulu, Hawaii, USA
(© David Blewster Knight)*

1 INDLEDNING

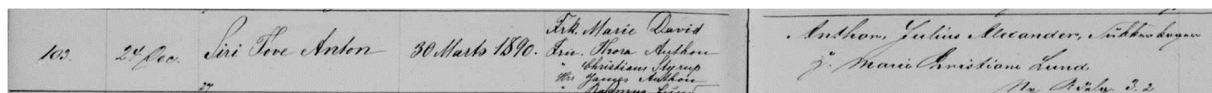
På en kirkegård ved Honolulu i staten Hawaii langt ude i Stillehavet, står der en gravsten over en lille pige der kun nåede at leve i knap 6 måneder. Ser man den på kirkegården, skænker man måske den ikke så mange tanker, og de færreste ved formodentlig, at hun blev født i København mere end 11.000 km væk.

Over 300.000 danskere udvandrede til Amerika i årene 1850 til 1914. Det var drømmen om et bedre liv fri for fattigdom og sociale åg der lokkede mange til at rejse. I 1862 indførte den amerikanske regering deres Homestead Act, der gjorde det muligt at erhverve sig et stykke uopdyrket jord på 160 acres – altså omkring 118 tønder land, hvilket svarede til en stor gård i Danmark. Jorden var gratis, så længe man bandt sig til den i fem år og lovede at opdyrke den. Herefter kunne man få amerikansk statsborgerskab. For en dansk husmand var det en uopnåelig drøm, der i Amerika kunne blive til virkelighed.¹

Den nyfødte Siri Tove Anthon var én af dem. Sammen med sine forældre og sine to søskende rejste hun ikke alene til Amerika, men tværs over, og videre til Honolulu på øgruppen Hawaii langt ude i Stillehavet.

2 SIRI TOVE ANTHON

Siri Tove Anthon kom til verden juleaften, den 24. dec. 1889. Formodentlig hjemme hos forældrene på adressen Ny Adelgade 3, 2. sal., som lå i Helligånds Sogn.

Udsnit af kirkebogen (kontraministerialbogen) for Helligånds Sogn i København

Forældrene er sukkerkoger Julius Alexander Anthon og hustru Marie Christiane Lund.

Ved hjælp af politiets mandtaller kan vi se at familien flyttede til pensionatet i Ny Adelgade året før, de var ikke på adressen i maj 1889, men først i nov. 1889.

Kort efter fødslen, den 1. feb. 1890, var der folketælling, så her får vi yderligere oplysninger om familien. Det fremgår her, at de boede til leje hos Anna Marie Carstens, der drev pensionat her med hjælp fra to tjenestepiger. Familien bestod af:

1. Julius Alexander Anthon, 34 år, sukkerkoger
2. Christiane Marie Anthon, 28 år, hans hustru
3. Else Marie Anthon, 6 år
4. Inger Anthon, 3 år
5. Pigebarn uden navn, født 24/12-89

¹ <https://www.dr.dk/nyheder/webdok/udvandrene>. Tekst af Karen Lerbech, DR Historie

Hoved liste.

Optegnelse paa Folketallet den 1ste Februar 1890 i Ejendommen (Matrikel-M | Gade-M) i _____ -Gade, Stræde eller Torv i _____

(Her optæres ikke de Personer, hvis Ophold kun er midlertidigt, se Tillægsliste A, og ej heller de af Stedets Beboere, som midlertidig ere fraværende, se _____)

Formaa, Sidehus, Mellembygning eller Bagbygning. Kjølderløbighed eller Etage.	Antal af Familier (Leds-M.) Personer inkl. Familien.	Personernes Lebsnummr.	Samtlige Personers fulde Navn. Børn, der endnu ikke have faaet Navn, anføres som „Drengbarn, endnu uden Navn“ eller som „Pigebarn, endnu uden Navn“.	Kjønnet, Mandlige (M.) eller Kvindelige (K.).	Alder. Alderen anføres med det fulde Aar, og hvis den ikke har fuldt Aar, anføres „Under 1 Aar“ og Følgesbørn.	Agteskabelig Stilling. Ugift (U.), Gift (G.), Separeret (S.), Fraskilt (F.).	Trossamfund („Folkkirken“ eller andet Samfund, saasom „det fritlberanske“, „det romersk katolske“, „det mosaiske“ o. s. v.).	Fødested, nemlig Kjøbstadens (eller Handelspladsens) eller Sognets og Amtets Navn, og for de i Blandens Fælle samt for Udlændinge Landet, hvori de ere fødte.	Stilling i Familien (Husfader, Husmoder, Barn, Tjenesteyende, Logerende o. s. v.).	Erhverv (Embede, Forretning, Næringsvej og Titel, samt Velkommenes Stilling som Hovedperson eller Medhjælper, Mester, Svend eller Lærling o. s. v.). — Arten af Erhvervet (Grosserer, Detailhandler, Sæbefabrikant, Møbelsnider o. s. v.). — Under Fattigforørgelse.
	24	5	31	Anna Marie Caspari	K 48	U	Luth.kirk.	København	Frk.	Frk.
			32	Johann Christian Bahr	K 18	U		Roskilde	Frk.	Frk.
			33	Alma Kristine Nielsen	K 22	U		Helsingør	Frk.	Frk.
			34	Thora Maria Thorsen	M 30	U		Helsingør	Frk.	Frk.
			35	Julius Alexander Anthon	M 34	U		Helsingør	Frk.	Frk.
			36	Christiane Marie Anthon	K 28	U		Helsingør	Frk.	Frk.
			37	Edith Marie Anthon	K 6	U		Helsingør	Frk.	Frk.
			38	Lugner Anthon	K 3	U		Helsingør	Frk.	Frk.
			39	Pigebarn uden Navn	K 24/29	U				
			30	Richard Christian	M 31	U		Helsingør	Frk.	Frk.
			31	Selen Anthon	M 22	U		Helsingør	Frk.	Frk.

Udsnit af folketællingskema for Ny Adelgade 3, 2. sal. Optællingen fandt sted pr. 1. feb. 1890.

Siri var endnu ikke døbt ved folketællingen, det blev hun først 30. marts 1890 i Helligåndskirken. Faddere ved dåben var:

1. Frk. Marie David
2. Fru Thora Anthon
3. Fru Christiane Styrup
4. Hr. James Anthon
5. Hr. Rasmus Lund

Thora Anthon var barnets farmor, Rasmus Lund hendes morfar og James Anthon hendes farbror.

Julius Alexander var søn af den velhavende købmand af samme navn, Julius Alexander Anthon, der sammen med sin bror, Ludvig Holberg Anthon, var de første danskere der bosatte sig på Hawaii, eller Sandwich-øerne som de blev kaldt dengang. 1840'erne og 1850'erne var meget profitable for de to brødre og de vendte begge velhavende tilbage til Danmark². Desværre døde de begge få år efter deres hjemkomst, efterladende 2 enker og en række børn.

Den 1. maj 1868 blev lov om tilsyn med udvandreres befordring stadfæstet. Fra da af måtte ingen optræde som udvandringsagenter uden særlig tilladelse. Befordring af udvandrere måtte heller ikke ske uden særlig tilladelse og der skulle stilles sikkerhed fra befordrerens side. Der skulle udarbejdes en skriftlig kontrakt med enhver udvandrer, og der var også bestemmelser for kontraktens indhold og udformning. Udvandringsagenten

² Jesper Holm. Ludvig Holberg Anthon, konsulen i paradiset, 2017

skulle aflevere kontrakten med genpart til politiet der forsynede den med påtegning før den blev udleveret til udvandrerens. Politiet registrerede alle kontrakter i en udvandrersprotokol, som i dag er tilgængelig digitalt via Det Danske Udvandrersarkiv.

Hjørnet af Ny Adelgade (nr. 9) og Grønnegade. Ny Adelgade 7 kan ses i venstre side af billedet. Københavns Museum. Foto af Johannes Hauerslev (Public Domain).

Den 28. april 1890 får politiet forevist udvanderkontrakten for familien. Skibsnavnet er ikke angivet, da de rejser indirekte, altså via en udenlandsk havn. Bestemmelsesstedet er angivet til New York.

Navn:	Anthon, ?	Stilling:	Barn
Alder:	00 4/12	Bestemmelsessted:	N.Y.
Kontrakt nr.:	326100	Forevisningsdato:	28-04-1890
Fødested:	?	Fødesogn:	?
Sidste oph.sogn:	København	Sidste oph. amt:	København
Sidste oph.sted:	Kjbjvn.	Bestemmelses land:	USA
Bestemmelses by:	New York City	Bestemmelses stat:	New York State
Skibsnavn:	Indirekte		
IDkode:	I9091A0205		

Opslag i udvanderprotokollen for Siri. Forældrene og de 2 søskende kan findes i separate opslag.

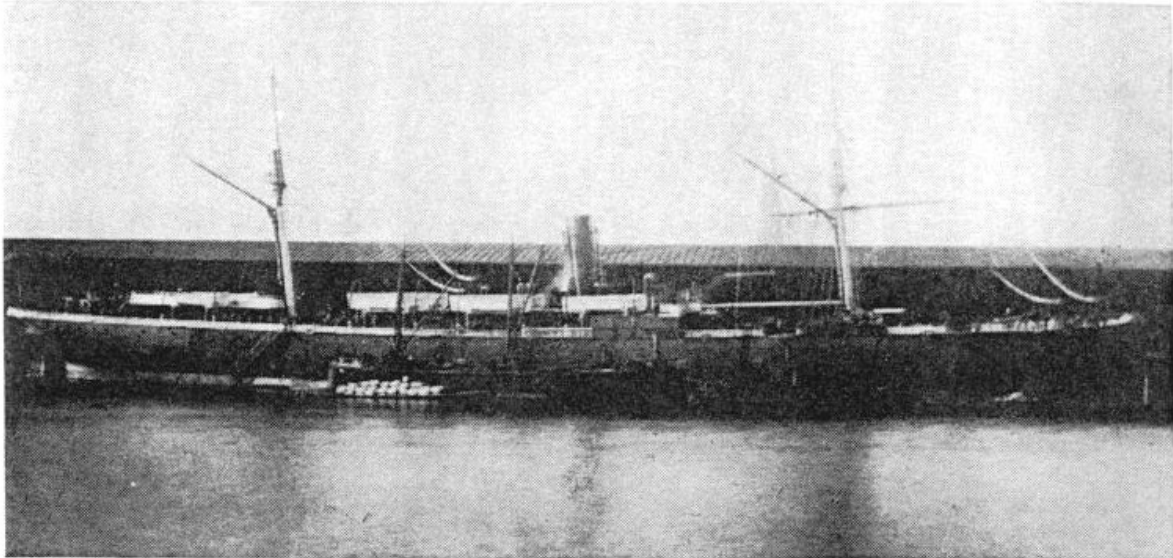
Den 17. maj 1890 ankommer familien til New York. De har rejst med skibet "Gellert", der lå i fast rutefart på ruten Hamburg – Le Havre – New York. Den præcise afrejsedag kender jeg ikke, men Gellert ankom til Hamburg den 30. apr., og da rejsen typisk tog 12-13 dage, er Gellert altså afgået fra Hamburg ca. 4-5. maj.³

NAMES	AGE		SEX	Occupation or Calling	The Country of which they are Citizens	Intended Destination or Location	Hailing place or Place of starting	Date and Date of Birth	Location of compartment or space each occupied	No. of places of baggage	Transferred or Intransit
	Years	Months									
<i>Cabin Passengers</i>											
1. <i>Wilhelmine Dsch</i>	58		female	woman	Hamburg	Hamburg				3	
2. <i>Maria</i>	19		"	daughter	"	"					
3. <i>Carl Brodzky</i>	7		male	boy	U.S. Prussia	"					
4. <i>Anna Sell</i>	24		female	single	Prussia	Hamburg				2	
5. <i>Alga Singsh</i>	24		"	"	Prussia	Berlin				1	
6. <i>Amado de Maria y Campos</i>	59		male	merchant	"	"					
7. <i>Eliosa</i>	43		female	single	"	"					
8. <i>Hne Ebert</i>	46		"	wife	Medico	Hamburg				4	
9. <i>Eudlomo Ebert</i>	24		male	son	"	"					
10. <i>Mathilde Ebert</i>	18		female	daughter	"	"					
11. <i>Mathilde Neumann</i>	20		"	single	U.S. Prussia	"				3	
12. <i>Paul Hansen</i>	18		male	merchant	Hamburg	"				1	
13. <i>Mathia Zimmer</i>	19		female	single	"	"					
14. <i>Alta Sberet</i>	43		female	merchant	Prussia	Breslau					
15. <i>Mathia Sberet</i>	25		female	single	Hamburg	Hamburg				5	
16. <i>Henry Poy</i>	25		male	gentleman	"	"					
17. <i>Rosa de Lemos</i>	53		female	wife	"	"				3	
18. <i>Elma de Lemos</i>	9		"	daughter	"	"					
19. <i>Sophie Seheret</i>	48		"	wife	U.S. Prussia	Hamburg				1	
20. <i>P. A. Benedict</i>	52		male	merchant	"	"					
1. <i>Bruno Kusch</i>	24		"	"	Prussia	Lang's					
2. <i>Max Bisher</i>	21		"	"	"	Breslau				1	
3. <i>Julius Anthon</i>	33		"	"	"	"					
4. <i>Maria</i>	27		female	wife	"	"					
5. <i>Jose</i>	6		"	"	Denmark	Copenhagen				5	
6. <i>Singer</i>	3		male	child	"	"					
7. <i>Siri</i>	4		female	child	"	"					
8. <i>Paul</i>	33		male	single	U.S. Prussia	Hamburg				1	

Passagerliste fra S.S. Gellert, der ankom til New York 17. maj. 1890 (Ancestry.com)

³ <http://www.norwayheritage.com>

På Gellert kunne man enten rejse på dæksplads (Steerage), eller i kahyt (Cabin). Julius Anthon var som nævnt søn af en velhavende købmand og havde i 1883 fået udbetalt noget af sin arv, så økonomien har været til en kahyt.

S.S. GELLERT, 1874 Hamburg American Line

S.S. Gellert som den så ud da den blev bygget. Blev ombygget i 1881.⁴

Fra New York rejste familien videre til San Francisco, formodentlig med tog.

OCEANIC STEAMSHIP COMPANY.
Carrying United States, Hawaiian and Colonial Mails.

WILL LEAVE THE COMPANY'S Wharf, foot of Folsom street,
For Honolulu, Auckland and Sydney,
WITHOUT CHANGE,
The Splendid New 3000-ton Iron Steamer
Zealandia...Saturday, May 31st, at 12 M.,
For Honolulu,
SS. Australia (3000 tons)....June 20th, at 12 M.
Or immediately on arrival of the English mails.

 For freight or passage, apply at office, 327
Market street. **JOHN D. SPRECKELS & BROS.,**
se26 tf **General Agents.**

Artikel fra The San Francisco Call, søndag den 1. jun. 1890.

⁴ Billedet af ukendt oprindelse, oplysninger fra <http://www.norwayheritage.com>

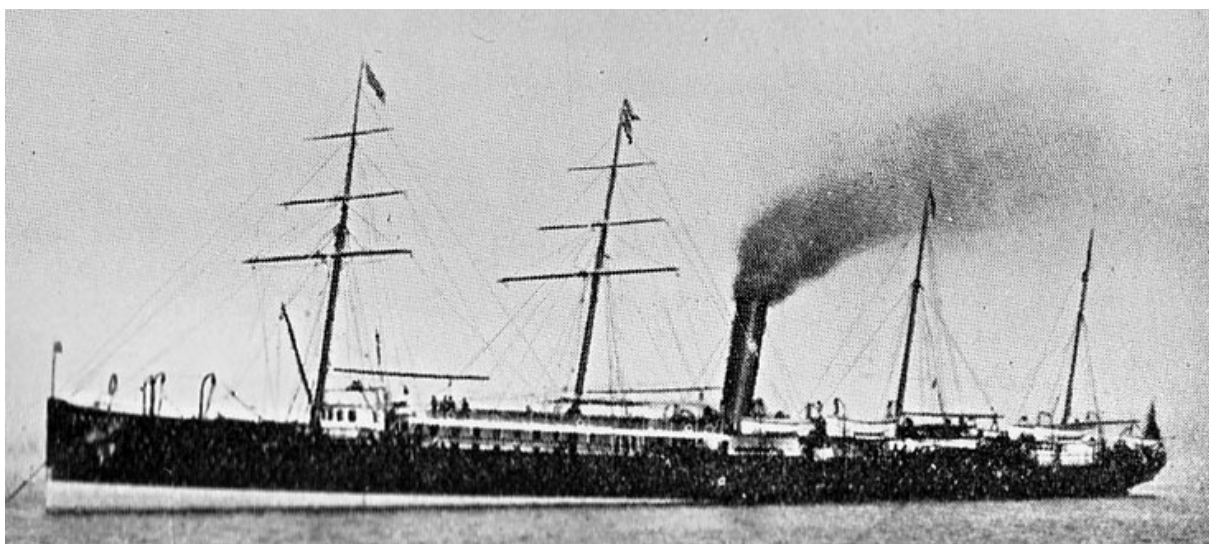
6/7/90 (In) ① ✓

PASSENGER LIST. 4 sheets

LIST OF PASSENGERS on board of "S. S. ZEALANDIA."
 K. VAN OTERENDORP. Master, from SAN FRANCISCO,
 bound to HONOLULU.

NAME.	AGE.	OCCUPATION.	COUNTRY.
1 Julius Anthon	33	Sugar Boiler	Denmark
2 Mrs J Anthon	27	—	"
3 Elsie Anthon	5	—	"
4 Suster Anthon	3	—	"
5 Sire Anthon	5M	—	"
6 Miss E Auld	19	—	Hawaiian Isd
7 Miss M E Auld	17	—	"
8 Miss L. E. Bentley	35	School Teacher	"
9 C A Brown	34	Assessor General	Hawaiian Isd
10 Miss L. A. B.	21	—	"

Uddrag af passagerliste fra "S.S. Zealandia, afsejlet fra San Francisco 31. maj 1890, ankomst 7. jun. (Ancestry.com).

"S.S. Zealandia" (billede fra Will Lawson, "Pacific Steamers")

Den 7. jun. stiger familien i land i Honolulu og er derfor afsejlet fra San Francisco den 31. maj. De har haft 14 dage til at rejse fra New York. Med et transkontinentalt tog kunne turen på den tid gøres på 83 timer⁵.

Rejsen til Honolulu foregik med dampskibet "S.S. Zealandia", der sejlede på ruten San Francisco – Honolulu – Auckland – Sydney.

For Siri Tove Anthon endte rejsen her i Honolulu, 11 dage efter at familien ankom. Familien rejser senere videre til øen Kauai, hvor Julius Anthon får arbejde som sukkerkoger hos Kilauea Sugar Co.

Han bliver dog ikke længe her. Et par år efter rejser familien til Seattle og får amerikansk statsborgerskab. Han dør her 10. sep. 1941.

O'ahu Cemetery hvor Siri ligger begravet.

⁵ <http://www.history.com/this-day-in-history/express-train-crosses-the-nation-in-83-hours>